

SESTRA TEREZIJA BENEDIKTA OD KRIŽA, OCD (EDITH STEIN)

11. listopada 1998. godine blažena s.Terezija Benedikta od Križa (Edith Stein) u Rimu proglašena je svetom.

Djelotvorna snaga njezine pripadnosti Kristu, njezino predanje, njezina vjernost do smrti priznata je od Crkve kao uzoran stav preporučan svima nama za nasljedovanje. Životna povijest naše nove svete pokazuje nam Božje sudjelovanje na putu mnogih križeva.

Edith je dopustila Bogu da je On zahvati i preobrazi, uputila se na put s jedinim osobnim Bogom - **Ti...** cilj toga puta ne zove se Tabor, nego Auschwitz (Golgota). Ipak Edith je znala da su Križ i noć put do nebeskog svjetla.

O kad bi primjer Edith Stein mnoge ljude našeg vremena ohrabrio da ustraju u vjernosti Bogu, što god im se pripriječilo na tom putu.

PRVE GODINE ŽIVOTA

Otac Siegfried Stein, Židov, trgovac drvima, 48 godina. Majka Augusta Courant, Židovka, 43 godine.

Braća i sestre: Paul 19 god., Else 17 god., Arno 12 god., Frieda 10 god., Rosa 8 god., Erna 2 godine. To je obitelj u kojoj će se roditi mala Edith.

Kao 11. dijete obitelji, ona je sedma ostala na životu. Četvero djece je već umrlo u ranim godinama. Njezin grad rođenja je Breslau, tada njemački, danas poljski: Wraclaw. Obitelj je židovska. Edith se uvijek osjećala posve Židovka i posve Njemica.

Na dan njezinog rođenja slavili su Židovi u godini 1891. upravo svoj blagdan Yom Kippur, dan pomirenja... *"Moja majka polagala je na tu činjenicu veliku vrijednost", rekla je Edith u svojoj autobiografiji "i vjerujem, da je to više nego sve drugo doprinijelo, da je ona svoje najmlađe dijete nastojala učiniti posebno vjernim."*

UNUTARNJOST SAKRIVENOG SVIJETA

Premda je Edith svoju majku vrlo ljubila, nije joj se istinski otvorila. *"Unatoč te unutarnje povezanosti moja majka nije bila moja povjerljiva osoba."* To je za obitelj karakteristično obilježje.

Svojim oštroumnim promatranjem same sebe pokazuje Edith svoj razvoj u djetinjstvu: *"Proživjela sam za izvanjske promatrače nepojmljive skokove preobrazbe. U prvim godinama života bila sam veselog raspoloženja, živahna kao srebro, uvijek u pokretu, puna šaljivih dosjetki, obijesna i drska, uz to neukrotivo samovoljna i srdita, kada je nešto išlo protiv moje volje... Ali moja nutrina bila je još sakriveni svijet.*

Što bi po danu vidjela i čula, to je bilo u snu prerađeno. Prizor jednog pijanca mogao me je progoniti i mučiti danju i noću... Uvijek mi je ostalo neshvatljivo kako se može od toga smijati, i ja sam počela u svom vremenu studija, bez doprinosa ikakve organizacije ili polaganja zavjeta kloniti se svake kapljice alkohola da ne bi ništa radi vlastite krivnje izgubila od svoje duhovne slobode i ljudskog dostojanstva. Kada se u mojoj prisutnosti govorilo o jednom ubojstvu ležala bih noću satima budna i groza je gmizala na mene iz svih tamnih kutova.

Da, jedan malo grublji izraz, koji je moja majka u mojoj prisutnosti uzrujano izgovorila, tako me je ražalostio da taj mali događaj (jedno malo razračunavanje s mojim bratom) nisam mogla zaboraviti.

Od svih tih stvari, radi kojih sam skrovito trpjela, nikome nisam rekla niti jedne riječi. Nije mi došlo niti na pamet da bi se o tako nečemu moglo govoriti."

U sedmoj godini života izvršila se u Edith znatna preobrazba, razum je počeo u njoj preuzimati vlast. Ona postaje poslušna, odmah moli za oprostjenje, ako je dala grubi odgovor (*"premda me je to stajalo svaki put velikog svladavanja"*). *"Izljevi srdžbe skoro nisu više izbijali, postigla sam već rano jedno tako veliko samosvladavanje, da sam skoro bez borbe mogla sačuvati umjereni mir. Kako se to dogodilo, ne znam, ali vjerujem, da je odvratnost i stid, koju sam kod izbijanja srdžbe drugih osjećala, živi osjećaj za nedostojanstvenost takvog opuštanja sebe, izliječilo je mene. Malo po malo postajalo je u unutarnjem svijetu svjetlije i jasnije."*

Od sada je Edith sve više i više sve podložna razumu. Svaka razuzdanost i spontanost stalno je potisnuta u pozadinu i Edith se začahurila u šutljivost, samokontrolu i ozbiljnost.

NOĆ OBRAĆENJA

Ljeti 1921. Edith se zadržava u Bergzalernu kod svojih prijatelja Hedwig Martius i Theodora Conrad. U slobodno vrijeme rado su raspravljali o filozofiji. Jedne večeri Hedwig i Teodor izašli su vani. Edith je ostala kod kuće i pošla k ormaru s knjigama. *"Zahvatila sam unutra i izvadila na sreću, jednu opsežnu knjigu. Imala je naslov - Život svete Terezije Avilske- koju je napisala ona sama. Počela sam čitati, bila sam odmah zahvaćena i nisam prestala sve do kraja. Kada sam tada zatvorila knjigu rekla sam si: - **To je istina!**"* Svitalo je praskozorje. Edith je čitala cijelu noć. Bog ju je zahvatio. Odlučila je prijeći na kršćansku vjeru i pripraviti se za krštenje - kupila si je još istog jutra jedan katolički katekizam i misal. Od te noći osjećala je u sebi čežnju postati Karmelićanka kao sveta Terezija iz Avile.

"MOJA TAJNA PRIPADA MENI"

Čak niti sa svojom prijateljicom Hedwigom Martius, protestantkinjom, nije htjela Edith otvoreno pripovijedati o svome iznenadnom pristupu k vjeri. Edith joj je samo odgovorila: *"Moja tajna pripada meni!"*.

Pokušajmo, unatoč tomu, naslutiti što se, na ovaj tako presudan način, s njom dogodilo.

I. Neodoljiv utisak, koji je na Edith učinila autobiografija sv. Terezije Avilske, može se najbolje naslutiti iz njezinog vlastitog svjedočanstva nakon čitanja autobiografije jedne druge sv. Terezije, male svetice iz Lisieuxa. Svojoj filozofskoj prijateljici Adelgundis Jaegerschmid, koja je zbunjena stilom male svetice Edith odgovara na svoj uobičajeni način, prožimajući tekst u cijeloj njegovoj dubini: *"Što vi pišete o maloj sv. Tereziji, iznenadilo me je. Iz toga sam najprije vidjela, da se to može gledati i s te strane.*

Moj utisak je bio samo taj da je ovdje jedan ljudski život jedino i samo potpuno oblikovan ljubavlju Božjom sve do kraja. Nešto većega ne poznajem, i zato bih htjela koliko mi je samo moguće uzeti ju u svoj život i u život svih onih, koji su mi blizi."

Sličnu očaranost osjećala je Edith i obzirom na autobiografiju sv. Terezije Avilske (1515-1582).

S 29 godina, učena i obrazovana, posjedovala je već jednu - svakako još neobrađenu i teoretsku - spoznaju velikih crta kršćanskih religija. Ali što je za nju moralo biti apsolutno novo i zanimljivo, to je posve jasan način na koji sv. Terezija obrazlaže, suvremeno i potpuno, preobrazujuće djelovanje Božanskog,

Preljubljenog Zaručnika u svojoj duši, koju On nadvladava svojom prisutnošću. U svojoj knjizi pruža sv. Terezija majstorski opis puta molitve, koju proživljava kao živi odnos sa svojim prijateljem u jednom prijateljskom razgovoru, u kojem mi često povjerljivo razgovaramo s onim, za koga znamo da nas ljubi. (Život 8,5). To je jedan susret koji je u stanju razviti se na tajanstveni način u mistično iskustvo.

Sliku posve blizoga i živoga Boga, Edith nije mogla doživjeti u vjeri svoje majke - zato je u starosti od 15 godina napustila molitvu i vjeru. Ovdje joj se otvorio jedan posve novi izgled u budućnost.

2. Doživljaj obraćenja. Edith čita izvještaj o jednom, u početku bolnom i rastrganom životu, čita o jednoj dugoj nutarnjoj rastrganosti, prije nego se sv. Terezija, u dobi od 39 godina, a nakon neumornog truda, prepustila milosrđu Božjem. *"Vodila sam jedan krajnje mučan život",* pripovijeda Terezija *"na jednoj strani zvao me Bog, na drugoj slijedila sam svijet, premda sam imala veliku radost u svim Božanskim stvarima, sputavalo me je svjetsko."* (Život 7,14) *"Prolazila, sam ovo olujno more gotovo dvadeset godina s ovim padovima, pridižući se, i to slabo, budući da sam ponovno padala."* (Život 8;2) *Željela sam živjeti jer sam dobro shvaćala da ne živim, nego da se borim sa sjenom smrti."* (Život 8,12)

Jedini izlaz za Tereziju je obraćenje. Ona vrlo često misli na obraćenje Marije Magdalene. (Život 9,2). Za nju je obraćenje sv. Augustina zrcalo Božjeg poziva: *"Dakle, počela sam čitati Ispovijesti sv. Augustina. Pri tome mi se činilo da samu sebe vidim tamo i počela sam se preporučivati ovom slavnom svecu. Kada sam stigla do njegova obraćenja i pročitala kako je čuo onaj glas u vrtu, učini mi se da ga je Gospodin uputio upravo meni. Tako je to osjetilo moje srce."* (Život 9,8)

Terezija je još više potresena kad je vidjela jednu sliku Krista posve prekrivena ranama: *"Tako sam zažalila što sam bila tako slabo zahvalna onim ranama, te mi se činilo da mi se srce razdire, pa sam se bacila pokraj njega, snažno roneći suze i moleći ga da mi već jednom dade snage da ga ne vrijeđam... Mislim da sam Mu tada rekla, da neću ustati, dok ne usliši moju molitvu. Gotovo se nisam pouzdavala u sebe i sve sam svoje pouzdanje stavljala u Boga."* (Život 9,1-3)

Zadubljena u te stranice, pred zrcalom sv. Terezije, u tišini noći, mogla je Edith bolje shvatiti prazninu svoje vlastite udaljenosti od i shvatiti ovo stanje siromaštva i grijeha, koje poznaje svaki iskreni čovjek, ako o sebi razmišlja u obilnom svjetlu. Tko je ona da odbije Boga?

3. I taj Bog, koji živi, traži i spasava, to je Isus, taj židovski brat. Terezija govori stalno o Kristu, ne prestaje hvaliti Ga, jer ju je probudio na novi, intenzivan i plodonosan život.

Kao razborita fenomenologinja, osjetljiva za opažanja "fenomena", koje promatra s intuicijom svoga ženskog srca, s velikom moći uživljavanja, Edith je potresena Terezijinim svjedočanstvom.

Za vrijeme svoga boravka u Göttingenu susrela je Edith ljude osvjedočene za Krista. Od 1917. čak se bavila Evanđeljem, izvještajima i svjedočanstvima svoje daleke židovske braće, koja su bila spremna svjedočiti za Krista sve do mučeništva. Sada susreće u Tereziji također posljednje svjedočanstvo za uskrsnuće, koje je uspostavilo vezu između nje i Isusa Krista.

Edith je shvatila da njezin židovski brat, Krist, nije nikakav prosvijetljeni varalica, nego poslanik iz visine, Mesija, Sin Božji. **To je istina,** zaključuje Edith. A kada je upravo došla do toga da zatvori knjigu, pročitala je u posljednjem poglavlju riječi, koje je Terezija preuzela od Krista: *"Znaš li što to znači uistinu me ljubiti? Shvati da je sve laž što meni nije ugodno."* (Život 40,1)

UČITELJU !

Ova tiha noć u Berzgzabenu bila je za Edith Stein Uskrsna noć. Kada je došlo jutro, stajala je pred vratima Jeruzalema. Jedan umrli i apstraktni Krist postao je za nju stvarni živi Krist, kojega je ljubila, kako ga je Terezija ljubila.

Iz stranica Terezijine knjige pred Edith je pristupio Preljubljeni - njoj, kojoj je srce gorjelo (Lk 24,32) kao učenicima u Emausu, kada ih je pratio Uskrsnuli. Ušima duše čula je tiho izgovoreno svoje ime kao što je čula i Marija Magdalena: *"Edith"*.

To je čisti dar milosti, ali preuzet s bezuvjetnom otvorenošću. Isto kao Marija Magdalena odgovorila je Edith: *"Učitelju!"*

U toj noći proživjela je Edith svoj Uskrsni doživljaj, svoje Duhovno krštenje, svoje obraćenje na vjeru po Kristovoj milosti. Činilo joj se ne samo opravdano, nego jasno i logično, da prihvati ruku, koja ju je dodirnula.

Prošla je ravnodušnost. Bukteći plamen jednog srca i već odvažne ljubavi zapaljen je. Sada je ostala samo čežnja. U stavu potpune odanosti zaključila je Edith - dati sve, dati samu sebe, slijediti Krista u poniznosti vjere i neograničenosti ljubavi. Egzistencijalno Terezijino svjedočanstvo konačno ju je oslobodilo od sebe same i usidrilo u Vječnom. Edith Stein je od sada Edith od

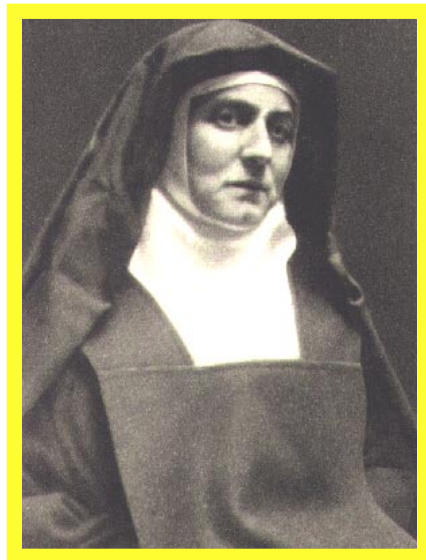
Krista, i ona će biti jedno s Crkvom svoga Zaručnika. Istovremeno, odlučila je biti kćerkom velike "Majke" i ne biti ništa drugo nego učenica Kristova u krilu zajednice Crkve.

Edith je htjela tu tajnu sačuvati za sebe, ovu tajnu, koja se sastoji u živom odnosu s Kristom i nježnosti jednog srca, koje govori "DA". Od te noći u Bergzabernu Edith nije više sama.

9. kolovoza 1942. u logoru Auschwitz s. Terezija Benedikta od Križa O.C.D. (Edith Stein) uzela je svoju smrt u zajedništvu s Isusom, poduprta znanošću uskrsnulog KRIŽA. Kao Raspeti umrla je siromašna, tijesno stisnuta među ženama svoga naroda, vjerojatno sa svojom sestrom Rozom u svom naručju. Glasovita filozofkinja potonula je u bezimnosti.

Iz ruku Očevih primila je Edith život bez kraja.

(Pripravila: s. Monika od Utjelovljenja, BSI, Hrv. Leskovac)

Sveta Terezijo Benedikta od Križa, moli za nas!